

Referat af møde i Dansk Tegnsprogråd mandag d. 4. marts 2019

Dagsorden for 1. møde 2019 (kl. 13.00-16.00)

Sted: Dansk Sprognævn, Worsaaesvej 19, 4., 1972 Frederiksberg

1. Præsentation af medlemmerne af Dansk Tegnsprogråd, medarbejderne ved Afdeling for Dansk Tegnsprog samt Sabine Kirchmeier og Thomas Hestbæk Andersen
2. Præsentation af Dansk Tegnsprogråds opgaver (EEP)
3. Præsentation af Afdeling for Dansk Tegnsprog (JBN og AK)
4. Valg af næstformand til Dansk Tegnsprogråd (EEP)
5. Orientering om Afdeling for Dansk Tegnsprogs flytning fra de nuværende lokaler på Frederiksberg (SK)
6. Afdeling for Dansk Tegnsprogs aktivitetsplan for 2019 (AK)
7. Afdelingens budget for 2019 (JBN)
8. Ordbog over Dansk Tegnsprog (EEP)
9. Orientering om den kommende rapport om sprogteknologi (SK)
10. Orientering om arbejdet i Nordisk Tegnsprogsnetværk (JBN)
11. Diskussion af udkast til en undersøgelse af dansk tegnsprogs status (EEP)
12. Meddelelser
13. Eventuelt

Deltagere: Elisabeth Engberg-Pedersen (formand), Anette Thiesen (rådsmedlem), Jette Hedegaard Kristoffersen (rådsmedlem), Lars Knudsen (rådsmedlem), Sabine Kirchmeier (direktør for Dansk Sprognævn), Thomas Hestbæk Andersen (direktør for Dansk Sprognævn), Janne Boye Niemelä (medarbejder ved Afdeling for Dansk Tegnsprog), Anne Kjærgaard (medarbejder ved Afdeling for Dansk Tegnsprog).

Afbud: Asger Bergmann (rådsmedlem).

1. Præsentation af medlemmerne af Dansk Tegnsprogråd, medarbejderne ved Afdeling for Dansk Tegnsprog samt Sabine Kirchmeier og Thomas Hestbæk Andersen

Alle præsenterede sig.

2. Præsentation af Dansk Tegnsprogråds opgaver (EEP)

Elisabeth præsenterede Dansk Tegnsprogråds kommissorium.

3. Præsentation af Afdeling for Dansk Tegnsprog (JBN og AK)

Janne og Anne præsenterede Afdeling for Dansk Tegnsprogs hovedopgaver.

4. Valg af næstformand til Dansk Tegnsprogråd (EEP)

Asger Bergmann stillede op som næstformand og blev valgt.

5. Orientering om Afdeling for Dansk Tegnsprogs flytning fra de nuværende lokaler på Frederiksberg (SK)

Afdelingen kan blive i København i en overgangsperiode på 2 år. KP bliver vært for afdelingen. Prisen er dog endnu uafklaret.

6. Afdeling for Dansk Tegnsprogs aktivitetsplan for 2019 (AK)

Anne redegjorde for afdelingens planer i løbet af 2019.

Kommentarer:

- Elisabeth foreslog at afdelingen også reklamerer for dialogmøder på skoler hvor der er døve og svært tunghøre børn. Måske kan Anette Thiesen hjælpe med udpegningen?
- Sabine påpegede at planerne om årets tegn med fordel kan hægte sig på kårningen af årets ord.
- Jette foreslog et samarbejde med ordbogen og evt. fælles dialogmøde om afdelingen og om ordbogen. Det vil være nemt at undersøge mulighederne nu hvor Janne er blevet ansat som faglig koordinator på ordbogen.

7. Afdelingens budget for 2019 (JBN)

Janne præsenterede afdelingens budget for 2019.

Kommentarer:

- Elisabeth foreslog at vi afsatte mere end 10.000 til konferencer og mindede om at TISLR (Theoretical Issues in Sign Language Research) afholdes i Hamborg til efteråret. I forlængelse af mødet besluttede Janne og Anne at afsætte yderligere 10.000 kr. til konferencedeltagelse.
- Netværket for Tegnsprog i Norden (NTN) kommer ikke til at koste afdelingen noget de kommende år fordi netværket har fået en 3-årig bevilling på 250.000 kr. årligt fra Nordisk Ministerråd.
- I forbindelse med de 4 planlagte sprogtemaer blev der udtrykt bekymring for kvaliteten af oversættelsen fra dansk til dansk tegnsprog hvis ikke Janne går ind og tjekker indholdet. Jette anbefalede Bo Hårdell som konsulent på oversættelsen. Janne og Anne overvejer det og genovervejer i øvrigt hvilken rolle Janne skal have i forbindelse med oversættelsen. Elisabeth understregede at oversættelsesopgaven bør prioriteres højt.

8. Ordbog over Dansk Tegnsprog (EEP)

Elisabeth fortalte at ordbogen fortsætter i 2019 vha. de 800.000 kr. ordbogen er blevet tildelt i satspuljemidler. Jette Hedegaard Kristoffersen er holdt op på ordbogen, Thomas Troelsgaard er fortsat ansat 15 timer om ugen, Janne Boye Niemelä er blevet ansat 15 timer om ugen, og desuden er Kim Kanstrup Kjeldsen blevet ansat 12 timer om ugen.

Det er på nuværende tidspunkt uklart om – og i givet fald hvor meget – KP vil bidrage med til ordbogen i 2019.

DDL har foreslået at der nedsættes en styregruppe for ordbogsprojektet, og skal i øvrigt holde møde med KP d. 12/3. På det møde vil det muligvis blive klart hvordan KP vil bidrage til ordbogen i løbet af 2019.

Uddannelses- og Forskningsministeriet, Kulturministeriet og Børne- og Socialministeriet skal afklare hvordan ordbogen kan finansieres fra 2020 og frem.

Det er vigtigt at alle rådsmedlemmer holder hinanden orienteret om hvordan sagen udvikler sig.

9. Orientering om den kommende rapport om sprogteknologi (SK)

I rapportens anbefalinger kommer til at stå at der bør indsamles et korpus for dansk tegnsprog. Jette har tidligere arbejdet på flere skitser for hvor meget det vil koste at lave et korpus, og sender nogle af sine projektskitser til Sabine. I forlængelse af mødet blev det præciseret at dansk tegnsprog vil blive omtalt i et afsnit der specifikt handler om sprogteknologi for dansk tegnsprog.

10. Orientering om arbejdet i Nordisk Tegnsprogsnetværk (JBN)

Nordisk Ministerråd har bevilget 250.000 kr. til netværket i en treårig periode (2018-2020).

I 2018 og 2019 har der været en række møder i nordisk regi. Janne og Anne har lige været i Island for at diskutere samarbejdsmuligheder med Døves Nordiske Råd. Det primære fokus for netværkets arbejde er for øjeblikket børns ret til tegnsprog. I den forbindelse er der planer om at udarbejde en forskningsoversigt. Professor Patrick Kermit fra NTNU (Norwegian University of Science and Technology) er sat på sagen af netværket. Han undersøger om han selv – i samarbejde med en forskningsgruppe – kan lave oversigten.

Ansvar for netværkets økonomi ligger i 2019 hos Island. Ansvar for økonomien ligger hos det land som har formandsskabet i Nordisk Ministerråd.

11. Diskussion af udkast til en undersøgelse af dansk tegnsprogs status (EEP)

Elisabeth præsenterede sit udkast til en undersøgelse af dansk tegnsprogs status. Elisabeth understregede at flere af undersøgelseerne kan tilrettelægges som en mindre undersøgelse (fx ved at finde div. oplysninger på nettet), andre er meget store (forsknings)undersøgelser (fx undersøgelsen af hvilke sprogformer døve og hørehæmmede børn bruger).

Målgruppen for undersøgelsen er i første omgang Dansk Tegnsprogråd, formålet er at gøre rådets arbejde mere oplyst. Vi mangler bl.a. viden om hvordan dansk tegnsprog bruges i dag, især af døve og hørehæmmede børn. Desuden er der brug for at få grundlag for at tilbagevise myten om at tegnsprog under alle omstændigheder forsvinder inden for de kommende år (en

myte der bl.a. flourer blandt politikere). Det er fx nødvendigt når der skal argumenteres for Ordbog over Dansk Tegnsprog fortsatte drift.

Diskussion af udkastet

Lars udtrykte tilfredshed med indholdet. Danske Døves Landsforbund (DDL) skal i det kommende år fokusere særligt på dansk tegnsprog, og DDL arbejder på en handleplan om dansk tegnsprog. Undersøgelsen er derfor meget velkommen.

Jette udtrykte også tilfredshed med udkastet og tilføjede at Ordbog over Dansk Tegnsprog og korpus over dansk tegnsprog skal stå som to forskellige forskningsprojekter. Desuden fremhævede hun at delundersøgelsen om tolkning er vigtig, og at det er vigtigt at vide hvor meget *Adgang med tegn* bruges.

Elisabeth foreslog at DDL kunne lave noget af kortlægningsarbejdet eller i hvert fald bidrage til det. Hun understregede at Janne og Anne ikke selv kan afsætte meget tid til opgaven. Hvis man skal i dybden med børneområdet, kræver det eksterne midler.

Sabine påpegede at der i politiske sammenhænge ofte er større lydhørhed overfor undersøgelser der er lavet af analysebureauer. Elisabeth påpegede på den anden side at det langt fra er sikkert at et analysebureau som fx Epinion kan lave en kvalificeret undersøgelse af børneområdet, fx om hvornår man begynder at tilbyde tegnsprog til børn som ikke profiterer af CI. Sabine var enig i at dele af undersøgelsen er en forskningsopgave. Hun mente dog på den anden side godt at et eksternt konsulentbureau ville kunne tilrettelægge en undersøgelse af hvordan børnene fungerer i skolen, og man kunne bringe et analysebureau et stykke ad vejen ved at henvise dem til folk der ved noget om området.

Anette fortalte om eksempler på børn der havde gået i 5.-6. klasse før man havde opgivet udelukkende at satse på AVT (Auditory Verbal Therapy), og Elisabeth understregede behovet for at finde ud af om og i hvilket omfang det forholder sig sådan.

Sabine foreslog Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi og Center for Døvblindhed og Høretab som samarbejdspartnere. Desuden foreslog hun at de politisk penible emner bliver undersøgt af eksterne, ikke af fx medarbejdere hos Dansk Sprognævn.

Anette fortalte at Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi sammen med Aalborg Universitet indgår i et konsortium under Socialstyrelsen. Her planlægger de en undersøgelse af døve og hørehæmmede børns læsefærdigheder. Sagen er at mange døve og hørehæmmede børn formentlig ikke er særligt gode læsere, og hvis de heller ikke er særligt gode til tegnsprog, kan de hverken bruge tegnsprogstolk eller skrivetolk. Det vil give dem ringe muligheder for fx at tage en ungdomsuddannelse. Anette har spurgt Holger Juul (NorS, KU) om han vil være med til at lave undersøgelsen.

Der blev nedsat et udvalg der skal lægge en plan for hvordan undersøgelsen af dansk tegnsprogs status kan gennemføres. Elisabeth, Lars og Janne sidder i udvalget.

Jascha Fonden er muligvis relevant at søge. Ifølge fondens hjemmeside (<https://jaschafonden.dk/>) er der følgende ansøgningsfrister i 2019:

- Ansøgningsfristen for privatpersoner og institutioner er 29/04/2019.

- Ansøgningsfristen for forskning er 15/03/2019.
- Ansøgningsfristen for uddannelse for døve er 15/01/2020.

12. Meddelelser

- Janne tager på WFD-konference til Paris til juli. En del af konferencen handler om tegnsprog.
- DDL planlægger en konference om dansk tegnsprog og rettigheder. Den afholdes til efteråret, formentlig i slutningen af oktober. Konferencen henvender sig til alle.
- D. 15/3 er der reception på Dansk Sprognævn i anledning af Sabines fratrædelse og Thomas' tiltrædelse. Alle er velkomne.

13. Eventuelt

Det blev foreslået at næste rådsmøde holdes fra 14-17, men det afgøres først når mødestedet er fastlagt. Der er mulighed for at holde mødet i Bogense, København eller Odense.